Till Socialstyrelsen

Självmord och föregående behandling med antidepressiva – en begäran om allmänna handlingar

27/1-20

Bakgrund

Denna begäran om allmänna handlingar är del av en offentlig granskning av Socialstyrelsens och Folkhälsomyndighetens uppdrag om suicidprevention. Kommunikationer i ärendet går som kopia till andra berörda myndigheter och till de medier och politiker som för länge sedan borde ha uppmärksammat och granskat nedan beskrivna missförhållanden.

Granskningen föranleds av att självmordstalen går upp, samtidigt som vi ser en *exploderande* förskrivning av antidepressiva och annan psykofarmaka. Den föranleds av att en allt högre procent av de personer som begår självmord, framförallt unga, har behandlats med psykofarmaka fram till sin död; där Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ger falsk och inaktuell information till politiker, journalister och myndigheter om den föregående psykiatriska behandlingen för personerna som begått självmord. Den föranleds av att Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten lagt ner all form av verklig uppföljning av de självmord som begås – vi kan säga att den uppföljning som tidigare fanns gav så alarmerande data om vårdrelaterade självmord att ledande psykiatriker i Sverige förmådde Socialstyrelsen att ta bort reglerna om uppföljning – en ren mörkläggning av vårdrelaterade självmord blev följden.

Falsk och inaktuell information

Folkhälsomyndigheten ger på sin hemsida *falsk och inaktuell information* – presenterad som ”bästa tillgängliga kunskap” – om den psykofarmakologiska behandling som de personer som begår självmord i Sverige fått. I det, till synes, enda dokument i vilken ”fakta” om självmord och föregående psykofarmakologisk behandling beskrivs – den av Socialstyrelsen och Folkhälsoinstitutet utgivna rapporten *Förslag till nationellt program för suicidprevention* (2006) – kan vi läsa (1):

> ” … att 80 procent av suicidfallen varit obehandlade vid tiden för suicidet.” (s. 15) Där man också säger (s.22): ”Av de personer med depressionsdiagnos som suiciderar är mer än 80 procent obehandlade vid tidpunkten för dödsfallet… Suicid är exempelvis den tredje ledande dödsorsaken bland ungdomar och i 90 procent av alla suicid bland deprimerade ungdomar är depressionen obehandlad. “

Rapporten är till och med publicerad på hemsidan för NASP, Nationellt Centrum för Suicidforskning och prevention, Karolinska Institutet (1). Tyvärr är det nog inte känt för de journalister och politiker som på hemsidorna söker fakta, att ovanstående uppgift om *”mer än 80 procent obehandlade vid tidpunkten för dödsfallet”* och alla de *”obehandlade”* eller *”underbehandlade”* kommer från Danuta Wassermans och Göran Isacssons forskning från mitten av 1990-talet – alltså nu mer än 25 år tillbaka. Artikeln (2) var också del av Göran Isacssons avhandling (3), - med Wasserman som handledare – i vilken vi kunde läsa att *”antidepressant medication is an effective treatment for depression”,* med starka krav på att *många fler* måste få dessa preparat, och

beräkningar om hur den ökade förskrivningen kommer att sänka självmordstalen – där de flesta självmord bland deprimerade kunde *”förhindras genom antidepressiv behandling”*.

Den här uppgiften är den grund på vilken behandlingen av personer som fått diagnosen depression fortfarande bygger på i Sverige. Den har förts framåt i tiden som en ”evig sanning” – den publicerades (2006) i Socialstyrelsens/Folkhälsoinstitutets rapport (1), där projektledaren på Socialstyrelsen (Hedberg) i brev förklarade att uppgiften var hämtad från Isacssons artiklar, och slog fast att *”antidepressiva medel skyddar mot depression, som är en av de viktigaste riskfaktorerna för suicid”… ”och att suicidalt beteende korrelerar med inadekvat förskrivning av antidepressiva medel”*(4). Och som det som slutsats står i Socialstyrelsens/Folkhälsoinstitutets rapport – än idag prominent publicerad på NASPs och Folkhälsomyndighetens (FHMs) hemsida (1, s. 22): *”Att behandla den underliggande psykiska störningen är alltså en central komponent i suicidpreventionen.”*

NASP (Wasserman 21 januari) säger i mail att man nu kommer att *uppdatera* sin hemsida, och där lägga ut *The European Psychiatric Association (EPA) guidance on suicide treatment and prevention* (2012). (5) Och vad hittar vi i det dokumentet *vad gäller självmord och föregående psykofarmakologisk behandling* (s. 137)? Jo följande:

> “In spite of the fact that up to two-thirds of suicide victims have had a current major depressive episode, and around half of them have contacted different sources of health-care services during the last 4 weeks of their life, ***over 80% of depressed suicidal people are untreated or inadequately treated.”*** (Betonat här.)

Referenserna till detta är återigen Wassermans och Göran Isacssons studie (1994), där det sägs *“Less than 16% (542/3400) of subjects who committed suicide had detectable concentrations of antidepressants in their blood”* (2) och Isacssons (1997), där vi får veta *“80% of the depressed subjects in the population were untreated … and 85% of the suicides were neither prescribed nor taking antidepressants.”* (6)

Man planerar således på Karolinska Institutet (NASP) att uppdatera hemsidan, och ersätta den gamla falska faktauppgiften, med samma gamla falska faktauppgift.

Begäran om uppdaterade uppgifter med korrekta data

Både NASP och Folkhälsomyndigheten hänvisar till Socialstyrelsen i frågan om självmord och föregående psykofarmakologisk behandling. Socialstyrelsen har också nyligen fått ett regeringsuppdrag i området.

Vi kan grovt säga GIGO – garbage in, garbage out – för de slutsatser och åtgärder som baseras på den *falska* information jag återgett ovan; information som finns som en grundsten för både NASP, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen – och tyvärr för de politiker och journalister som okritiskt satt tilltro till uppgifterna.

Vi kan säga att behovet av uppdaterade och korrekta uppgifter i området förstärks ytterligare av att Socialstyrelsens uppdragsgivare – socialdepartementet – inte säger sig veta något om sakförhållandena.

Socialdepartementet delgavs följande fakta från min egen utredning:

> **1. FAKTA** är att 80 % av de kvinnor i Sverige som 2018 begick självmord blev behandlade med psykofarmaka vid tiden för suicidet och att över 50 % av kvinnorna fick antidepressiva vid tidpunkten för självmordet. (data från RMV)
> **2. FAKTA** är också att självmorden bland unga kvinnor (15-24) – där det skett en explosiv ökning av förskrivningen av antidepressiva och annan psykofarmaka sedan millennieskiftet – visar en starkt stigande trend; där andelen unga kvinnor som har antidepressiva i blodet "vid tiden för suicidet" aldrig varit högre! (data från Socialstyrelsens egna register och från RMV).

På frågan om man hade handlingar eller kunskap om dessa fakta blev det irriterade svaret: *"Socialdepartementet kan inte ta ställning till de lösryckta fakta som du presenterat."* (Socialdepartementet 5 december 2019)

Jag vill nu med stöd av offentlighetsprincipen bli tillställd de specifika handlingar som Socialstyrelsen tagit fram under de sista tre åren om de NU rådande förhållandena vad gäller psykofarmakologisk behandling, och specifikt antidepressiv behandling, av de personer som begått självmord i Sverige.

Jag tar gärna emot handlingarna via e-post.

Janne Larsson
skribent/researcher
janne.olov.larsson@telia.com

1. Socialstyrelsen/Folkhälsoinstitutet, Förslag till nationellt program för suicidprevention (2006), på NASPs/KIs hemsida https://ki.se/sites/default/files/migrate/forslag_till_nationellt_program_for_suicid_prevention_0.pdf på Folkhälsomyndighetens hemsida https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/524dffb97efa495395b6ddf7dd3b78b2/suicidprevention0706.pdf
(2) Isacsson G, Holmgren P, Wasserman D, Bergman U. Use of antidepressants among people committing suicide in Sweden. BMJ 1994;308:506–9. https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2542784/pdf/bmj00428-0030.pdf
(3) Isacsson, Depression, Antidepressants and Suicide, A study of the role of antidepressants in the prevention of suicide, Karolinska institutet, 1994
(4) Socialstyrelsen, brevsvar, Angående uppgift ur handlingen Förslag till nationellt program för suicidprevention, 9 januari 2007.
(5) The European Psychiatric Association (EPA) guidance on suicide treatment and prevention, 2012, https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0924933811001088
Med fulltext från Researchgate:
https://www.researchgate.net/profile/David_Titelman/publication/227342752_The_European_Psychiatric_Association_EPA_guidance_on_suicide_treatment_and_prevention/links/0f3175326f5ae9afbf000000/The-European-Psychiatric-Association-EPA-guidance-on-suicide-treatment-and-prevention.pdf?origin=publication_detail
(6) Isacsson G, Holmgren P, Druid H, Bergman U. The utilization of antidepressants–a key issue in the prevention of suicide: an analysis of 5281 suicides in Sweden during the period 1992–1994. Acta Psychiatr Scand 1997; 96: 94–100.